

Узх. № РД-21-23/20 г.

13.01.2020 г.

**ДО
КОМИСИЯТА ПО АТЕСТИРАНЕТО
И КОНКУРСИТЕ ПРИ
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от

Алексей Трифонов – председател на Софийски градски съд и

Александър Ангелов – председател на Софийски районен съд

Относно: Изменение на Наредба № 2 от 23 февруари 2017 г. за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд с цел създаване на механизъм за ефективна преценка на направените отводи и самоотводи

Настоящото предложение е мотивирано от разпространение през последните години на практиката на т.н. „масови отводи“, при което огромен брой съдии /често цели съдилища, а в някои случаи и десетки съдилища/ се отвеждат от разглеждането на спорове на страни, които явно недобросъвестно упражняват своите процесуални права и демонстрират неуважително отношение към съда. Макар броят на този тип ишци да е сравнително малък, към момента са висящи няколко хиляди дела, по които често години наред не могат да се извършват никакви процесуални действия поради постоянните отводи на съдиите.

Всички основания за отвод се основават на фактически основания, които пораждаат основателно съмнение в безпристрастието на съдията, но само по себе си твърдение на страна, че съдът не е безпристрастен, включително и позоваване на някое от изброените обстоятелства по чл. 22, т. 1 - 5 ГПК, щом не отговаря на обективната действителност не може да послужи като основание за отвод (изрично и определение № 343/21.05.2015 г. на ВКС, IV г. о., постановено по ч. гр. д. № 2568/2015 г.). Субективният елемент от текста за безпристрастността на съдията се предполага до доказване на противното, докато за обективния елемент е важно, отделно от личното поведение на съдията, да не съществуват конкретни факти, които да могат обективно да поставят под съмнение непредубедеността на съда. - *Sorgic v. S.* (no. 34973/06).е. Уважаване на всеки отвод на страна, "за да не си мисли тя, че съдът, който се произнася по делото е предубеден", не само не е в съответствие с нормата на чл. 22 ГПК, но още и позволява на страната сама да избира съдебен състав, да протака недопустимо делото; би могло да се използва и като начин за "освобождаване" от нежелано дело и натоварване на колега /Определение № 390 от 28.07.2017 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1405/2017 г., IV г. о. ГК/. Непочтителното отношение на страната към съда, в

различните му проявни форми, също не е основание за отвод на съдията по делото, нито пречка за разглеждането му и не може да послужи като основание за отвеждане на съдията по делото, доколкото все пак някой съдия ще следва да разгледа подобно дело, към когото отношението би било същото, т.е. проблемът с подобно поведение на страна в процеса не се решава, а се прехвърля на друг съдия.

Друг проблем, който се среща в практиката, касае отводите с правно основание чл. 22, ал. 1, т. 6 ГПК – общата хипотеза, визираща други обстоятелства, които поражда основателни съмнения в безпристрастието на съдебния състав. Често съдиите се позовават на това правно основание, без да изтъкнат никакви конкретни обстоятелства, от които да може да бъде направен категоричен извод за тяхната предубеденост при разглеждане на делото. Липсата на конкретика поражда недоволство у съдиите, на които впоследствие делото се разпределя на случаен принцип и влошава микроклимата в съда. Поради това при атестирането на съдиите е необходимо съответната ресорна комисия да взема предвид въз основа на какви конкретни факти се постановяват отводите по чл. 22, ал. 1, т. 6 ГПК.

На практика, съдилищата самоотвеждайки се или уважавайки неоснователните отводи на страната, оскъпяват процеса, забавят значително разрешаването на спора /по някои дела първите процесуални действия, които започват да се извършват извън отводите, са след 7-8 години/, ограничават по същество достъпа до съд и евентуално финансово натоварват насрещната страна. Съдът е длъжен да вземе мерки да организира адекватно съвременното разглеждане на делото, вкл. като не уважава неоснователните искания на страните, да преценява дали процесуалните им действия са съобразени с чл. 3 ГПК - упражнени добросъвестно и съобразно добрите нрави, дисциплинира ги със средствата на ГПК, преустановява действия, съставляващи злоупотреба с право (в този смисъл и константната практика на ВКС - Определение № 390 от 28.07.2017 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1405/2017 г., IV г. о., ГК, Определение № 222 от 21.03.2014 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1076/2014 г., III г. о., ГК; Определение № 409/27.06.2013 г. по ч. гр. д. № 1799/2013 г. на IV г. о., Определение № 163/5.04.2016 г. по ч. гр. д. № 847/2016 г. на IV г. о). Същите доводи са относими и към производствата, които се разглеждат по реда, регламентиран в останалите процесуални закони.

Същевременно неоснователните отводи, мотивирани само с неуважителното и грубо отношение на страната към съда и съдиите, изразяването на съмнения в безпристрастността на съдиите без излагане на никакви конкретни факти /например, защото всички съдии са зависими и корумпирани; защото в този съд вече са отхвърлени искове на страната и прочие/, концентрират подобни дела с изключително конфликтни и недобросъвестни страни в малък брой съдии, което води и до твърде неравномерно и несправедливо натоварване на същите, доколкото обемът от процесуални действия, които обичайно се извършват по тези дела, е напълно несравним с останалите дела. Актът, с който съдия се отвежда от делото, не подлежи на инстанционен контрол, респ. единственият начин да се спре практиката на т.н. „масовите отводи“, която практика създава сериозни пречки в правораздаването, е посредством обективна и подробна оценка на основателността на всички отводи на съдиите при тяхната атестация, като констатирането на неоснователни отводи /каквито съобразно трайната практика на ВКС безспорно са т.н. „масови отводи“ по делата на недобросъвестни страни/ да е от реално значение при оценка работата на съдиите. Считаме, че посредством предложената промяна практиката за т.н. „масови отводи“ ще се прекрати или поне значително ще се ограничи, респ. това би довело до значително подобряване качеството и сръчността на правораздаването, а и до по – равномерно натоварване между съдиите.

Предвид изложеното, предлагаме да бъдат приети изменения в Наредба № 2 от 23 февруари 2017 г. за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд, чрез които да се създаде възможност за реална преценка на обосноваването и убедителността на направените през съответния период отводи. От една страна, за постигането на тази цел считаме, че е необходимо да

се регламентира изрично възможността за самостоятелна преценка на основателността и убедителността на направените отводи, която да бъде извършвана в рамките на процедурата по атестирането (към момента преценката е част от становището на етичната комисия към съответния орган на съдебната власт – чл. 34, т. 3). От друга страна, за постигането на реален ефект от тази дейност, следва да е налице изрично регламентиране и на възможността да бъдат отнемани определен брой точки от крайната оценка за работата на съответния магистрат, които да са в пряка зависимост от резултата от преценката относно постановените от него отводи.

Предлагаме следните конкретни изменения в Наредба № 2 от 23 февруари 2017 г. за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд:

1. В чл. 34 от Наредбата да се измени т. 3 и да се създаде нова т. 4, така че нормата да бъде със следния текст:

Чл. 34. Показатели за оценяване по общия критерий – „спазване на правилата за етично поведение“, са:

1. резултати от допълнителната проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет по чл. 175з, ал. 5 ЗСВ при атестиране на съдия за придобиване на несменяемост;
2. резултати от проверки на Инспектората към Висшия съдебен съвет по раздел I „б“ от глава девета на ЗСВ, както и резултати от проверки на етичната комисия;
3. *становище на етичната комисия към съответния орган на съдебната власт;*
4. *преценка на обосноваността и убедителността на направените отводи и самоотводи /прилагат се копия на всички определения за отвод/.*

2. Да се измени чл. 68 от Наредбата, като се създаде нова ал. 2, така че нормата да бъде със следния текст:

Чл. 68 (2) Общите критерии за атестиране се оценяват по точковата система, както следва:

1. правни познания и умения за прилагането им – от 0 до 20 точки;
2. умение за анализ на правнорелевантните факти – от 0 до 20 точки;
3. умение за оптимална организация на работата – от 0 до 15 точки;
4. експедитивност и дисциплинираност – от 0 до 8 точки;
5. спазване на правилата за етично поведение – от 0 до 12 точки.

(2) По общия критерий по т. 5 могат да бъдат отнемани до 5 точки въз основа на преценката за обоснованост и убедителност на направените отводи и самоотводи.

Председател на Софийски градски съд:

/съдия Алексей Грифонов/

Председател на Софийски районен съд:

/съдия Александър Ангелов/